

R.D. Iacobi Marchantii Vitis Florigera

Marchantius, Jacobus

Coloniae Agrippinae, 1661

7. tripartita. 1. pars ostendit, quam apte homini competat hoc nomen, Miser 2. declarat, quod Patroni colendi nunc sint, tunc autem serum esse.
3. explicat, qua de causa justus dicatur vix securus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56381](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56381)

cum in æternitate valeamus decantare misericordiam & iustitiam.

ferè durat usque in finem : quia ad amorem terrenorum per totum tempus præsentis vitæ homo penè deprimitur. O miseriam grandem, quam qui sincerè agnoscit, tota die contritus ingreditur.

Hanc miseriam agnoscebat Apostolus exclamans: Infelix ego homo, qui me liberabit de corpore mortis huius? Cur ita exclamat, & se miserum ac infelicem pronunciat? Audi ipsum? *ideo aliam legem in membris meis repugnantem legi mentis mee.* & *capti-vantem me in lege peccati.* Hæc est concupiscentia rebellans spiritui, & trahens voluntatem in captivitatem peccati: si consentire contingat. Figura fuit in Dalila & Sampson, cui in clamatur, *Philistei super te Sampson.* Nisi Dalila consensisset, hostium ferocitatem non sensisset, sit ergo caro subiecta spiritui, ne peccatum regeret in carne nostra mortali. Alioqui introducit Dalila Philistæum, Philistæus Iebusæum. Hi sunt Mundus & Demon, qui sedus cum carne inierunt, ut suffocent spiritum. Caro dupliciter spiritum aggrediens, nunc blanditiis allicit, tunc fraude circumvenit, nunc columbæ simplicitatem, nunc vulpeculæ induit calliditatem. *Quomodo dicis quod amas me, ait Dalila, cum animus tuus non sit mecum?* Quomodo amas me, ait caro, cum me facias laborare, jejunare, vigilare: Defecit anima Dalilæ, usque ad mortem lassata est, donec fecit Sampsonem dormire super genua. Hæc fuit calliditas vulpeculæ. Quid est Sampsonem dormire super genua meretricis, nisi spiritum delectari in operibus carnis? Tunc condecit & ligatur, quia spiritus carnali illecebræ seductus, & gratia & decore spoliatur. Recedit fortitudo, quia deficit core opus iustitiæ, ubi adfunt carnis lasciviæ. Philistæi eruant oculos Sampsonis, voluptas spiritum privat lumine rationis. Deinde Sampson ligatur, & carceri traditur, dum spiritus subibus peccati sui constructus æternis pœnis addicitur. An non hæc tibi videtur magna infelicitas, propter quam homo peccator meritò potest ingemiscere cum Propheta: *Miser factus sum, & curvatus usque in sinem?*

Tertio post peccatum miseria est ex parte mentis, in qua multa est obscuritas & multa obli-vio, dum obliviscitur homo cæli, obliviscitur sui, obliviscitur iudiciorum Dei, obliviscitur beneficentiarum eius; peccans in illum, cuius beneficentia quotidie sustentatur & legitur; peccans in illum, cuius manu vindicæ mox potest detru-di in terram, & æternum puniri. O homo verè miser, verè Enos, id est obli-viosus, habitans in terra obli-vionis! Non meminit miseriæ & calamitatis, quam per peccatum incurrit; mox in illud recidivus est. Non meminit boni propoliti, quod sæpe in animo instaurat; sed quasi nihil proposuisset, sic deficit. Verè miser est & infirmus, omni spiritali miseriæ & imperfecti obnoxius, cum rædio & nausea bonum operans, & in homo

LECT. 6. tripartita.

Quid sum miser tunc dicturus, quem Patronum rogaturus, Cum vix iustus sit securus?

PARS I. Quam apte competat homini hoc nomen MISER.

VNum ex nominibus homini post peccatum aptissimè & propriissimè convenientibus est istud, MISER. Vnde & apud Hæbreos homo vocatur ENOS, quod idem est ac miser, fragilis, infirmus, ærumnōsus, immò & obli-viosus. Hæc miseria non solum reperitur ex parte corporis lutei, & variæ corruptioni ac afflictioni obnoxii, per morbos ac varias ærumnas ad mortem continuò properantis, propter quæ dicitur homo Adam de Adam, hoc est homo de humo, lutum de luto, terra de terra: Sed maximè reperitur ex parte animæ, post peccatum variis passionibus & miseriis subditæ, in malum pronæ, ad bonum infirmæ, ita ut sæpè & sui obli-vificatur, & Dei. Propterea igitur ENOS dicitur, sive miser & fragilis, ærumnōsus & obli-viosus. Nota satis sunt vulnera ex peccato primævo exorta, omnes animæ potentias misere affligantia.

Vulnera animæ ex peccato primævo exorta.

1. Ex parte intellectus & ignorantia.

Primò ex parte intellectus cæcitas est & ignorantia, in his quæ cælum concernunt & cælestia, ita ut propterea egeat speciali lumine gratiæ ad ambulandum rectè, alioqui nescit ubi corrui, nec videt quæ videndæ sunt, ut caveat quæ cavenda, appetat quæ appetenda. O miseriam grandem hominis, suam hæc in re non agnoscere miseriam! Certè non immerito cuidam dicitur in Apoc. *Tu dicit, dives sum, & nullum egeo, & nesci quia miser es, & miserabilis, & cæcus, & nudus.* Collyrio inungendi sunt oculi ut videamus, humilitas est, qua nos ipsos agnosceamus, & humum, & lutum nostrum, ac confusionem. Vnde & Christus cæcum natum luto & sputo, inuoxit in oculis, ut eos aperiret, & sic seipsum cerneret cæcus, ac deinde illuminatoris lumum adoraret pronus.

Apoc. 3.

2. Concupiscentia in carne.

Secundò, ex peccato orta est concupiscentia in carne, pronitatem etiam ad malum generans, & difficultatem ad bonum in voluntate. Ac propter hæc meritò homo Miser: anonomastice dicitur. Ideo in persona peccatoris in-clamat Pfaltes: *Miser factus sum, & curvatus sum usque in finem.* Hæc est enim miseria ex peccato, naturæ incurvatio, Deus fecerat hominem rectum corpore & mente. Ipse per peccatum curvum se fecit, ad terram adspiciens, non ad cælum. Vnde figuratur in muliere curva, quam Sathanas alligavit, Christus erexit. Quò magis quis curvus est, tanto amplius supremum infimo appropinquat, id est, caput pedibus, Quid est supremum in nobis, nisi mens: quid infimum, nisi caro, quæ de terra est? Peccator ergo incurvatur miserè, qui non ad Deum, sed ad terrena mentem de ponit. Et hæc curvitas

Luc. 13.

Es. 37.

Hominis descriptio.

planè inconstans, quasi arundo vento agitata, & in omnem partem, ad omnem auram inflexa. Non ergo ei deneganda est Philosophi descriptio: Homo est imbecillitatis exemplum, inconstans imago, calamitatis ruina, temporis spoliū, &c.

Propter hæc omnia homo divinum recogitans iudicium, adeo exactum & severum in examine & discussione peccatorum, merito ingemiscit: Quid sum miser tunc dicturus? Nonnulli reperiuntur, qui extrinseca dona naturæ, vel fortunæ, in seipsum contemplantes instar Pavonis verticem erigunt, rotam variegatam vanitatis circumducunt, seipsum admirantur cum circuitione, ostentant cum ambitione, gloriantur cum fastu & præsumptione. Verum hos monemus, ut ad pedes suos intuitum convertant, sicut pavonum instar omnem priorem gloriationem evertant, ingemiscantes pedum fœditate conspecta, quod Pavonibus consuevit dici. Certè si pedes suos luto infectos & deformes inspiciant, & iudicium Domini hæcera fide expectent, poterunt in veritate cordis in hæc vocem erumpere: Quid sum miser tunc dicturus?

Sed videmus quid miser homo tunc dicturus videatur, sed in fructuosè, dum tempus non erit amplius, nunc a cordis fructuosè dicere valeat, si tamen ex sinceræ cordis compunctione? Profectò sciendum est in primis illud verum esse. Scio quod non iustificetur homo compositis Deo. Si volueris contendere cum eo, non poterit ei respondere unum pro mille. Et infra rursus ait Iob: Quantum ego sum ut respondeam ei, & loquar verbis meis cum eo? Qui etiam si habuerim quippam iustum non respondebo; sed meum Iudicem deprecabor. Si lotus fuero quasi aqua nivis, tamen sordibus intinges me. Si innocenter ostendero, primum me comprobabit. Attamen, durante hac vita permittit ut eum alloquamur Sanctorum verbis, non tam ut promoveamus nostram excusationem, quam ut promulgemus nostram miseriam & accusationem, & commoveamus eum ad misericordiam & compassionem. Quid sum ergo miser nunc dicturus?

Iob. 9.

Psal. 6.

Iob. 14.

Primò dicam cum Psalmista: Domine ne in furore tuo arguas me, neque in irâ tua corripas me. Miserere mei, quia infirmus sum. Equidem, quoties homo peccat, iustè posses in eum furorem tuum iramque deponere, in æternam damnationem illic precipitem dando. Sed tu nosti plasmatis tui infirmitatem & miseriam. Nosti quàm instabilis sit, & in peccatum ex viciata & languida natura sua lubrico proruens vestigio, ex quo sine ope tua speciali, nec pedem referre potest. Nosti quantis cinctus sit periculis, in quæ, & à carne, & à mundo, & à Satana continud impellitur; nec resistere satis valet in malum nimis proclivis. Nosti eius figmentum ex luto, quid mirum si aliquid immunditiæ ei adhæret? Quid potest facere mundus de immundo conceptum semine? Nonne tu qui solus es? Nosti quod expulvere sit homo, qui omni

factatur vento. Si in Angelis reperisti pravitatem, quod mirum, si in illis qui domos habitant lucas, eam reperias? Hæc igitur innata infirmitas iram & furorem tuum mitiget, & ad compassionem te moveat super figmento tuo. Ne despicias opus manuum tuarum, sed severitatem iustitiæ converte in benignitatem misericordie. Alioqui, quid sum miser ego dicturus?

Si idem David fugitivus per desertum, ut moliret cor Saulis ad necem se persequentis, & quaeversum quaritantis, sic eum alloquitur: Quem persequeris Rex Israel, quem persequeris? Canem i. Reg. 16. motuum, pulicem unum? Quanto magis possumus hoc ipsum ingemiscendo coram Domino dicere, nosque in veritate humiliando, iram ejus avertere, & vindicem ejus maoum a moliri nostro a vertice? Non fuit nisi dedecus Imperatori Domitiano, quod muscas in conclavi suo persequeretur, & se vindicaret de eorum punitione & infestatione tantæ Monarchæ imperii, sublimioribus destinatus. Vnde cum duo Legati adventassent è longinquo, cum eo de regis negotiis tractaturi, & interrogarent, num aliquis adesset Imperatori? Respondit Crispus Cubicularius: Ne musca quidem. Eheu, Domine, quid nos aliud sumus, nisi muscæ viles & fordidae? Quod si aliquando peccatorum nostrorum puncturus tibi molesti sumus, quid viles imbellesque muscas persequeris? An dignum ducis super huiusmodi aperite oculos tuos; & adducere tecum in iudicium? Quem persequeris Rex Israel? quem persequeris? Canem mortuum, pulicem & muscam unam, terræ vermiculum. Quid aliud est Filius hominis, nisi putredo & vermis?

Secundò dicam miser cum Propheta Iob: Principes inter Orientales magno, iudicium tuum severum extimescunt. Contra folium quod vento rapitur, ostendis potentiam tuam & stipulam siccam. S. Greg. in persequeris, dam scribis contra me amaritudines, & illum locum consumere me vice peccatis adolescentiæ mee. Quid est homo, nisi folium, quod tentationis vento rapitur, & desideriorum flatibus elevatur? Mens quippe hominis quot tentationes patitur, quasi tot flatibus movetur. Hanc plerumque ira perturbat; cum recedit ira, succedit inepta lætitia. Aliquando hanc superbia elevat: aliquando inordinatus timor in infimis deponit. Ventus ergo superbiæ eum agitat ab Oriente; ventus luxuriæ à Meridie; ventus impatientiæ ab Aquilone; ventus pusillanimitatis & torporis ab Occidente. Sic undique instabiler rapitur homo quia. Cecidimus quasi folium Isa. 64. uni versis, & iniquitates nostræ quasi ventus abstulerunt nos, teste Isaia. Tu itaque potius commiserere, & potentiam tuam contra volatilè folium & stipulam siccam acinacem ne exprime. Alioqui, quid sum miser tunc dicturus?

Muscarum persecutor Domitiani Imp. Suet. Lib. 12.

Iob. 4.

Iob. 13. S. Greg. in cum.

Isa. 64.

Certum est Sanctorum; quos in Patronos adiscimus, preces & merita nobis plurimum pro-

Pars II. Patronus pro-

nunc colen-
dos, tunc
autem ser-
uasse.
Exempla
patronum,
sibi eligen-
simum.

Prodesse cum in vita, tum in morte, fidei debitum cum devota mente cultum exhibuerimus. Quapropter omnes piæ animæ, ultra Angelos salutis nostræ administros, Patronos aliquos sibi elegerunt quorum auxilio fulcirentur in viâ hac, & viâ termino.

Sic S. Maria Ogniaça Patronum Specialem elegerat S. Andream Apostolum, quia crucem Domini tanto amplexus erat fervore & amore, Hunc inter cæteros sanctos præcipuè diligebat, & colebat: quapropter ægæ supremam infirmitatem his verbis est eam consolatus: *Confide filia, ego te non deseram, sed sicut Christi nomen & fidem confessus sum, ita in obitu tuo tibi adero, & coram Deo me te confitebor, tibi que testimonium perhibebo.* Certè vidit S. Andream ad se crebro venientem, dum ægra decumberet; qui singulari solatio eam afficiebat, & penè omnem doloris sensum auferbat. Testis est Cardinalis Vitriaco in vita ejus c. 10. & 13.

Sic S. Teresa magno ferebatur affectu erga septem decem millia martyrum, & eosque solerti devotione colebat. Unde in quodam eorum festo ab eis accepit promissum, certò se adfuturum in eius morte, ut contra millia dæmonum dimicaret, quæ tunc morientis lectulum circumdant, ut infidias struant, & animam perturbent. Testis quoque est ipsa in extrema infirmitate, se opem & præsentiam illorum percipisse. Testis est Ribera in vita eius.

Sic S. Arnulphus, Sueffonis Episcopus, Virgini Matri, & Petro Apostolo magna erat pietate addictus, Sanctoque Michaeli. Ideo dum morti proximus foret, cella in qua decumberet, tertio contremuit. Aderat ei quidam ex suis Presbyteris, Everalphus nomine, qui ad hanc cellam commotionem, mirè & ipse commotus est, & contremuit. Sed sic eum alloquutus est vir sanctus: *Ne paveas dilecte frater, sunt enim hæc omnia divinæ majestatis signa.* Sub prima quassatione ad me venit S. Petrus Apostolus significans mihi peccata remissa, & patere ingressum januamque vitæ, aderat que cum eo Beatorum cætus laudes divinas concinens. Sub altera quassatione, cum multis Angelis S. Michael me invisit, pollicens se doce me ad vitam ingressurum. Tertia concussione, adfuit Domina nostra, multis stipata Virginibus, benigna me voce certior reddens, de animæ meæ transitu inter Assumptionis ejus gaudia. Quod factum fuit; nam in die Assumptionis expiravit, à Virgine ad gloriam assumptus.

Invitum in
vita eius.

Sexcenta similia exempla recensere liceret, ex historiis Sanctorum; sed hæc sufficiant. Audiendus interim est hæc de re disserere loquens S. Gregor. hom. 32. in Evang. ubi sic ait. *Hos, fratres charissimi, in causa vestri examinis quam cum districto Iudice habebitis Patronos facite, in die tanti terroris defensores adhibete. Si a-* apud magnum quemdam Iudicem, causa quælibet

vestra die crastino esset ventilanda, totus hodie. Exhortati-
vus dies in cogitatione duceretur, Patronum ad elige-
quæretis magnis precibus, ut apud tantum lu-
dicem defensor vobis veniret. En districtus Iudex, rorans,
Iesus venturus est, tanti illius angelorum & Ar-
changelorum concilii terror adhibetur, ibi causa
discutitur, & tamen Patronos modò non requiri-
mus, quos tunc defensores habebamus. Adfunt de-
fensores Sancti Martyres, rogari volunt, quærent
ut quarantur. Hos ergo adiutores vestre ora-
tionis quærite, hos protectores vestri reatus in-
venite; quia ne peccatores punire debeat, rogari
vult & ipse qui iudicat. Unde & longo tempore
minatur iram & tamen expectat ad misericor-
diam. Sic autem & nos misericordia eius ro-
queat, ut nullo modo negligentes reddat. Si pec-
cata nostra perturbent, ut mens in desperationem
non proruat. Quia etsi præsumentes meruimus,
& inveniunt speramus, æternum regnum
citius adpreuri sumus. Hæc ille, qui & postmodum
exempli subijcit huic doctrinæ fervens, de duobus
Martyribus qui cuidam piæ mulieri apparen-
tes, huic auxilium polliciti in die iudicii. Sic enim
ait: *Dum ex more suo Matrona valde religiosa ad
orandum venisset, egrediens templo duos stantes
sub habitu religioso viros invenit. Et quia peregrinos
credidit, dari eis aliquid elemosinæ præcepit.* Sed priusquam eius erogator eis ad elat-
gendum appropinquasset, adfuerunt illi vicini,
& dixerunt Matronæ: *Tu nos modo visitas, nos te in
die iudicii requiremus, & quidquid possumus, præ-
stabimus tibi.*

Sed, dicit quispiam, Si in iudicio multi futuri
sint Patroni, cur ergo hic Ecclesia canit: *Quis
sum miser tunc dicitur, quem Patronum rogaturus
est?* Respondeo, in iudicio illo non futurum locum
precibus Sanctorum; quia omnes vel beati erunt,
qui precibus non indigent, vel damnati, quibus
preces prodesse non poterunt. Tunc tamen
proderunt preces Sanctorum, non quæ illo tempore
fundentur, sed quæ hoc tempore factæ sunt pro
nobis. Illæ enim nunc à Deo exaudiuntur, &
impetrant nobis poenitentiam, remissionem
peccatorum, virtutesque cæteras, quæ nobis in
illo iudicio proderunt; atque in die mortis &
iudicii particularis proderit nobis Sanctorum
patrocinium, quod significant ante dicta
exempla. Ergo nunc querendi sunt Patroni
& rogandi, non verò tunc quando Iudex erit
inflexibilis. Propterea dictum est. *Pro hac orabit ad te
omnis Sanctus, in tempore oportuno.* Pro hac scilicet
venia peccatorum, tempore huius vitæ, quod o-
portunum est, orare possunt Sancti pro nobis: at
in diluvio aquarum multarum, non approximabunt
ut orent Deum pro nobis; hoc est, in die iudicii,
quando diluvium suppliciorum inundabit super
impios. Eandem ob causam dixit S. Chrysostomus
hom. 7. de poenit. *Illic qui iudicem mitigare
volunt non in ipso causa examini ne, sed priusquam iudici-
cio*

cii ingrediatur locum benevolam sibi faciunt per amicum mediatorum; aut alio modo eum sibi conciliant. Igitur Deo Iudicium suadendum est, non festinus tempore, sed ante Iudicium tempus, quia adhuc mitigabilis est. Quare dicit David; Præoccupemus faciem ejus.

Nulla erit in Sanctis erga impios miseria.

Quapropter nec Noë, Daniel, aut Iob, magni illi deprecatores, qui in tempore iracundiæ facti sunt reconciliati; Non in diluvio, Daniel in captivitate Babylonis, Iob pro amicis illi, inquam, non stabunt tunc, aut orabunt, vel pro filiis suis. Abraham ille misericordissimus, qui pro Sodomis toties & tanta instantia deprecatus est, illic nec pro femine suo, nec pro ullo peccatore supplicaturus est.

Exod. 32.

Num. 1.

Psal. 57.

Bern. ser. 8.

in Psal. 90.

Matt. 22.

Matt. 25.

Matt. 25.

Moyse & Aaron Mediatores constituti inter Deum & populum, tam ardentem pro eo olim intercessisse leguntur, ut Moyse diceret, quasi Deo manus colligans; aut dimitte populo hanc noxam, aut dele me libro vite; Aaron verò cum turbulento stans inter mortuos & viuentes precabatur, ut iram deservientem mitigaret. Hi cerè ibi silebunt, nec ultra pro grege sibi credito ullam orationem fundent. Nempe hi, omnesque alii qui Patroni esse solent, & auxiliarem manum in afflictionibus porrigere, approbant iustam Iudicis sententiam, & lavabunt manus suas in sanguine peccatoris.

De his dicit Sanctus Bernardus rectè intelligi posse illud Psal. 120. Absorpti sunt iuncti petre Iudices eorum. Sic enim ait. Absorpti sunt in affectum iustitie, iuncti petre, hoc est Christo, eum soliditatem imitantes. Nec ulla erga impios futura in eis est miseria, ubi nec ulla speranda est correctio.

Sic in Evangelio, nemo intercedit pro illo qui missus est legatis manibus in tenebras exteriores, quia carebat veste nuptialis; licet nonnullis in illa aula foret notus, & amicus.

Similiter nota erant virgines Virginibus, sed nihil eas juvit amicitia & notitia illa, dum clausa fuit janua; quia nulla de introitu oravit, ut admitterentur quæ foris erant.

Denique, quando defectu impens talenti servus focors eicitur à facie Domini sui, nemo pro ipso intervenit. Merito igitur nunc cadimus: Quid sum miser tunc dicturus, quem patronum rogaturus? quandoquidem il leguntur obmutuisse, nec patronum aut mediatorem reperisse, dum vinculis & tenebris tradentur.

Certe & hoc augebit supplicium damnatorum, quod apud fratres & notos nullam experiant miserationem, nullum amicum, nullum patronum, aut advocatum, nec ipsam Matrem misericordiz. Quia & ipse frater eorum Christus exuet tunc viscera commiserationis, induens frontem severam inflexibilis Iudicis, nec prodicit miseris effusus ejus Sanguis, qui Sanguis dicitur propitiatoris. Quærendus est igitur Dominus, dum inveniri potest: quærend & invocandi Patroni, dum tempus est; imò & imitandi, ne

contra nos dent testimonium, dum expectabimus auxilium: Est Moyse qui accusat vos, in quo speratu. Quærenda & propitiatio sanguinis ejus, dum ille sanguis ut medela & reconciliatio servire nobis potest, quia teste Bernardo ferm. 75. in Cant. Ad inferos non descendit sanguis qui effusus est super terram. Biberunt omnes peccatores terre, non est quod ex eo sibi vendicent demones ad extinguendos focos suos, nec homines socii demonum. Sanguis Christi avidam rigavit, sanguis infudit terram, & inebriavit eam. Sanguis quæ in celo sunt & terra pacificavit, non autem que apud inferos. Ergo nunc tempus acceptabile, & aptum ad quærendum, in quo qui querit, invenit, si tamen ubi & ut oportet, querit. Hæc Bernardus.

Quod subsequitur: Quid sum miser tunc dicturus, cum vix justus sit securus, desumptum est ex illo. Si justus vix salvabitur, impius & peccator ubi parebunt: Dicitur autem justus vix salvandus in illo die iudicii, non quasi sit incertus futurus dubiusque de salute, quandoquidem jam certitudinem accepit in particulari iudicio de gloria sua: sed quia ibi agnosceret & recensetur tota hominis vita, variaque patefcent pericula, quibus etiam justus obnoxius fuit, & discriminibus criminibusque proximus, ita ut ejus salus non fuerit secuta. Hæc igitur demonstrant; quomodo vix salvatus fuerit. Vicerius manifestum evadet, quomodo per poenitentiam, ærumnarum tolerantiam, per cruces & spinas transire debuerit, ut salutem suam assecuraret, per lacrymas quoque & vigiliis. Quæ omnia fragilis & miser peccator, tepidus torpidusque Christianus, in se non agnoscent, quid dicturus est, quandoquidem his adhuc omnibus peractis justus non sine periculo fuit & timore, vixque salvatus sit: Quare rectè dicebat B. Saliarius l. 4. ad Ecclesiam. Si quis vult ex peccatoribus scire, quam graviter censenda sint à Deo magna crimina, discant qualiter in se puniant, Sancti etiam levia peccata, concilii futuri examinis ex ipsius Dei dictis. Ideo per ejus verba rimantes & iudicia, semper in Dei opere, semper in compunctione, semper in cruce sunt positi. Beati qui cum omnium misereantur, sibi nunquam penitus ignoscant, in nullo sibi parcentes, sed totos se Deo impendentes, & ideò in futuro iudicio digni præmio, quia hic apud se jugiter in reatu. Hæc ille.

Itaque justus non est securus, nec in vita, nec in morte; quanto magis igitur debet miser peccator esse in timore? Propterea monebat Sanctus Petrus etiam justos: Satagite ut per bona certam vestram vocationem & electionem faciatis. Quali eis diceret. Attendite vobis, nec socordes estote, sed opera operibus aggregantes, securos vos facite: quia hæc erunt quasi testes irrefragabiles qui vos ad Iudicem ducent, & causam vestram certiores efficiant. Sic & monebat Philippus

PARS. III. Quare justus, vix securus dicitur. 1. Pet. 4.

2. Pet. 1.

Philip. 2.

penes jam gratiam Dei assecutos : Cum metu & tremore salutem vestram operamini. Quasi dicat : Nolite nimium confidere gratiae & iustitiae jam à vobis acquisitae ; sed cum metu & timore , cum diligentia & sollicitudine , illam conservate , illam augete , ut salutem operibus continuis assequi valeatis : nec enim à Domino vobis datur aut promittitur securitas , aut in vita , aut in morte , aut semper super custodiam vestram solliciti stetis , & strenue decertetis , velut in stadio positi non sine periculo .

Multae porrò sunt iustae causae timoris , ut propterea rectè dicatur , quòd in vita , vel in morte iustus vix sit securus .

Cum tre-
more &
metu salu-
tem opera-
ri de hemis
ex variis
causis .

Primo , quamdiu vivit non est certus certitudi-
ne absoluta se esse in Dei gratia , quia non est cer-
tus , an peccata sint sibi remissa , an per peniten-
tiam veram ea deleverit ; an non occultum aliquod
vitium in conscientia lateat ; quis enim novit fun-
dum cordis sui ? Quis novit an corpora sua perfecta
intentione sint in Deum directa ; an verò occulto
quodam intentionis vitio depravata , ut jam Deo
displiceant ? Propterea dicebat Apostolus : Nihil
mibi conscius sum , sed non in hoc justificatus sum .

Causa vide-
bitur dicta
Harris p. 2.
Ro. 10. 1.
traç. 4. lect. 12.
1. Cor. 4.
Psal. 18.
Eccle. 5.

Idem dicebat & Psalmista : Delicta quò intelligit ?
Idco etiam monebat Sapiens . De propitio pecca-
to noli esse sine metu .

1. Cor. 9.

Præclarum est monitum quod hac de re scri-
bit S. Gregor. l. 6. Ep. 22. ad Gregoriam cubicula-
riam Augustæ . Quod scribis te importunam mi-
hi fore , donec referibam , peccata tua tibi esse re-
missa , rem difficilem & inutilem postulasti . Diffi-
cilem , quia indignus sum cui revelatio fiat ; inuti-
lem , quia securus de peccatis fieri non debes . nisi
quando jam in die ultimo plangere non valebis .
Quæ dies quamdiu veniat suspecta semper & tre-
pida , metere culpas debes , & eas stertibus levare .

1. Cor. 9.

Certe Apostolus , jam ad tertium cælum & in Pa-
radisum ductus fuerat , & tamen adhuc trepidans
dicebat : Castigo corpus meum &c. Adhuc timet
quod ad cælum ducitur , & timere non vult qui ad-
huc in terra conservatur ? Perpende filia , quia ma-
ter negligentiae solet esse securitas , non ergo ha-
bere debes in hac vita securitatem , per quam ne-
gligens redderis , quia scriptum est : Beatus qui est
semper pavidus . Hæc ille .

Prov. 28.
2. Causa

Alterâ causâ timoris , etiam in verè justificatis ,
est proclivitas in vitia , & inconstancia innata ho-
mini totâ durante vita ; ita ut nisi continuâ si-
bi advigilet , facile sit lapsurus , & collectam gra-
tiam effusus : Levi enim tentationis vento deli-
citur , & bona ejus proposita distillantur , & per-
eunt . Novi sunt casus Sanctorum , & sapientium
ac fortium virorum , etiam in sacris litteris no-
bis propositi , ut nunquam securi semper ti-
meamus & advigilemus , qui illis minus sapien-
tes , minus fortes sumus , minus sancti . De quibus
elegantè S. Ambrosius in lib. Apologiæ David ,
samson validus & fortis leonem suffocavit , sed amo-

rem suam suffocare non potuit . Vincula solvit hosti-
um suarum non solvit nexus cupiditatum . Adfles-
cendit alienas , & unus ipse mulieris accensus igni-
culo , messes sue vix uti amisit . Salomon templum
Deo condidit , sed utinam corporis sui templum ipse
servasset . David Abophylum in manem corpore ar-
mis quoque bellicis inhorrentem , fide vicit : sed uti-
nam se ipse viciisset . Utinam sicut illum ad verfarium
stravit , sic potuisset & interiorem ad verfarium ster-
nere . Gravior est pugna eius qui intus , quam qui for-
is dimicet . Hec ille , qui ostendat exempli illud ad
nostram informationem & disciplinam se attulisse ,
ut scilicet quantalibet gratia , & iustitia pol-
lentes securitatem nobis non polliceamur , sub-
jungit : Si David infirmus , an tu fortis ? Si Salomon
lapsus est , tu immobilis ? Si Paulus primus peccatorum
in potes primus esse sanctorum ? Si erraverunt
justi , erraverunt tamquam homines : sed peccatum
suum tamquam iusti agnovērunt . Si iusti pene atro-
cioris exceperunt sententiam : tu quem admodum tibi
ipsum importunitatis proponis , cum Scriptura dicat :
Si iustus vix salvabitur , impius & peccator ubi pa-
rebunt ? Hæc rursus ad nostrum propositum a pif-
simè .

Secundò ulterius dicat , etiam morti appro-
pinquantem iustum vix esse securum . Tertius est
Gregor. 24. Moral. ubi postmodum cap. 10. asseru-
isset hominem non esse securum in vita , propter
inconstanciam humanæ cogitationis , ac delictio-
riorum appetituumque , quæ post lapsum ex corde
continuo oriuntur , velut ex fornace scintillæ ,
tandem c. 17. asserit electos quò magis appropin-
quant ad finem , eò magis trepidare , & huius pavores
Christum in se specie . expressisse in hortu ,
quando morti proximam aquam sudavit & sangui-
nem . Quapropter concludens generaliter . cap. 18.
sic disserit ; Consideramus quòd vitam vitam præsen-
tiam sine culpa nequam transire possumus ; & quia nec
hoc quidem sine aliquo nostro reatu est , quod laudabi-
liter vivimus , si remota pietate iudicetur . Quid ergo
facient tabula , si tremunt columnæ ? Aut quomodo
immo a virgula stabunt , si huius pavoris turbine
etiam cædi quasiuntur ? Solutioni ergo carnis ap-
propinquans , nonnunquam terrore vincit & etiam
iusti anima turbatur . Hæc ille . Qui id partim ex S.
August. de sum. pif. videtur . l. 9. confell. sic Deum
alloquente : Ve etiam laudabili vita hominum , si
remota misericordia discutas eam . Quod ipsum est
quod Plures frequenter repetit : Non intres in in-
spectum tuo omnis vivens . Et iterum : Si iniquitates
observaveris , quis sustinebit ? Quid ergo miser pec-
cator in morte est dicturus , cum vix iustus tum sit
securus ?

Multis certe exemplis potest declarari , iustos & sanctos
Sanctos in morte trepidasse .
1. Notum est de S. Hilarione , animam trepidam trepidam
velut quibusdam calcaribus urgente : Egredere ani-
ma mea , quid times ? septuaginta prope annis Domi-
no servisti , & mortem times .
2. Notum . S. Hilari-

2. Notum est & de Agathone, inter antiquos anachoretas nominatissimo, qui interrogatus, cur in morte trepidaret, quandoquidem innocentissimè inter suos vixisset? Respondit: *Quia ò filii, alia sunt iudicia Dei, alia hominum.*

3. Vulgarum est & illud de S. Arsenio, qui idem à discipulis interrogatus, respondit: *Non est novus hic timor, ò filii! Ogantia enim vixi, hunc timorem habui, hunc diem timui. Nempe flebat contumax Arsenius, & causam lacrymarum interrogatus, dicebat: Quando meministi Esau fuisse reprobum ex utero matris, iudam è Christi discipulatu periisse, artham quoque esse viam ad vitam, & me ignorare, quid anima contingeret mea, non possum à lacrybris temperare. Quibus verbis complexus est paucis, cur illud considerationi nostræ debeat frequenter occurrere: quid sum miser tunc dicturus, cum vix iustus sit securus?*

4. Possimus & hic appendere Exemplum S. Elzearii in morte trepidantis, & sese divinæ misericordiam committantis, dum in quibusdam accusaret eum Satana; sed & de eo à nobis alibi mentio facta est. Simile est de quodam Stephano Anachoreta, viro sanctissimo & iustissimo, in morte & iudicio particulari mirè anxio, de quo climacus gradu 7. de lectu.

Hi omnes satis probant, quòd vix iustus sit securus, quando in divina bilance ponderanda sunt delicta & merita: quia multa à nobis non ponderantur, quæ tunc sunt ponderosa; imò & sub virtutis pallio quandoque latent vitia, ut statera divina clarè tunc ostendat; ita ut multi tunc illud timere debeant: *Appensus in statera, inventus es minus habens.*

Conclusio. Effice Domine, ut semper miseriam nostram agnoscant, tuam invocemus & experiamur misericordiam. Auribus quid dicturi sumus miseri, in tremendo tuo iudicio? Fac, dum tempus est, ut debita devotione Patronos nobis à te constitutos colamus, quorum tunc experiamur auxilium. Eam quoque gratiam impetire, ut cum timore & tremore tibi seruiamus, & salutem nostram operentur, ut hic trepidi, sine fine postmodum exultemus securi.

Regis tremenda maiestatis, qui salvandos salvos gratis, salva me Fides pietatis.

PARS I. **Quomodo** Regis nomen frequenter sacris in eloquiis Christo tribuitur, quæ propter hic repeto compendiosè, quæ talibus filiis d. etum; Regem esse sam secundum humanitatem quam secundum divinitatem? Secundum Divinitatem, Rex est secularum immortalis & invisibilis. ni soli honor debetur & gloria, ut loquitur Apostolus. Cui consonat Psaltes: *inquam hic est Deus, Deus noster in æternum, & in seculum seculi, ipse reget nos*

in secula. Et rursus: *Benedictum nomen maiestatis eius in æternum, & replebitur maiestate eius omnis terra: fiat, fiat.* An considerare vis regiam eius maiestatem? Pro decore & pulchritudine habet claritatem, oculo omni inaccessam; Pro purpura & pallio regio, induit immortalitatem; Pro diademate, gestat gloriam sublimem, & incomprehensibilem. Pro sceptro, habet potentiam ubique dominantem; Pro regni sui terminis, habet immensitatem; Pro imperii stabilitate, in tuere eius æternitatem; Pro opibus regis, contemplant beatitatem & felicitatem essentialiter ipsi competentem; Pro Throno, habet suam gloriosam immutabilitatem; Pro duobus Throni sui fulcris, iustitiam & misericordiam; Pro ministris habet Angelicam naturam; Pro scabello pedum, possidet cælum & terram. Denique; maiestatem eius tremendam efficiunt infinitæ perfectiones; quæ quidem eum adornant, tamquam torques aurea, radiantibus gemmis intertexta, regium circumdant paludamentum, & oculos contemplantium in stuporem rapiunt. Est enim in ipso incomprehensibilis bonitas & clementia; veritas & sapientia; severitas & iustitia; sanctitas & providentia; magnitudo & fortitudo; decus & splendor & gloria.

Secundum humanitatem, habet in vestimento & in femore suo scriptum: *Rex Regum, & Dominus Dominantium.* Vestis & femur in Christo significat eius humanitatem quam induit, quamque de femore Abraham, & aliorum Patriarcharum assumpsit. Hoc femur hancque vellem aspersit sanguine; sicque non solum virtute incarnationis & dono Patris, sed etiam merito suæ passionis, hunc titulum sibi specialiter vindicavit: *Rex Regum, & Dominus Dominantium.* Qui in capite divinitatis gestat nomen quod nemo novit, nisi ipse: in femore humanitatis gestat nomen hoc omnibus notum & conspicuum, *Rex Regum.* Neque alteri præterquam ipsi hoc verè & plene competit, licet Reges Perfarum sibi illud voluerint assumere, & arrogare. *Vanissime ergo scripsit Sapor, Perfarum Rex, & Constantinus Imperator. hac inscriptione: Rex Regum Sapor, parriceps siderum, & frater solis ac Luna, Constantio frater meo, S. P. D. Tellis est Iulius Capitolinus cap. 2. 4. Non minus vanè, stultè sed magis, Cæsar Imperatoriam dignitatem consideraret, persuasit sibi, quòd sicut in aliis gregibus, magistri opilioes, bubulci, caprarii, non sunt oves; boves capræ, sic Imperator & Rex hominibus præfectus, non homo, sed Deus esse debeat. Vt regem maiestatem sibi compararet, Deorum assumpsit insignia; Mercurii caduceum, salaria, & chlamidem; Apollinis radiatam coronam, arcum, sagittas; Martis thoracem, galeam, clypeum. Sic heri a-vebat. *Rex tremenda maiestatis; Sed effectus est, rex ridenda vanitatis.**

Regia Christi maiestas secundum divinitatem.

Apost. 19.

Regia Christi maiestas secundum humanitatem.